

BALKAN

8. septembar 2004.

str. 6

POGLED IZ HAGA

HRVATI SLAVILI, BLAŠKIĆ JEDINI POKAZAO KAJANJE

Kao što je već rečeno u kolumni prošle nedelje, Žalbeno veće Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju je 29. jula izreklo presudu kojom je kazna koju je Tihomiru Blaškiću izreklo Pretresno veće preinačena sa 45 na 9 godina zatvora. Prošle nedelje smo pisali o tome kako je suđenje počelo i kako se razvijalo. Ove nedelje razmatramo ishod žalbenog postupka.

Procesi na Međunarodnom sudu su dvostepeni, tako da je odluka Žalbenog veća po bilo kom pitanju konačna. Nakon presude pretresnog veća, i Tužilaštvo i odbrana mogu podneti žalbu kako na činjenične, tako i na pravne zaključke. U određenim, jasno definisanim okolnostima, mogu se uvesti i dodatni dokazi.

U predmetu *Tužilac protiv Tihomira Blaškića*, Pretresno veće je 3. marta 2000. izreklo presudu, kojom je optuženog proglasilo krivim po svim tačkama optužnice. Odbrana Tihomira Blaškića je podnela žalbu na presudu, a postupak koji je usledio, Žalbeno veće opisalo je na sledeći način: “za ovaj žalbeni postupak karakteristično je da je dostavljena ogromna količina dodatnih dokaza. Do toga je, između ostalog, došlo zbog nedovoljne saradnje i zbog zakasnelog otvaranja arhiva Republike Hrvatske, što je učinjeno tek nakon smrti bivšeg predsednika Franje Tuđmana 10. decembra 1999. Tokom postupka, žalilac je tražio da se u spis uvrsti preko 8.000 stranica materijala kao dodatni dokazi.”

Međutim, u žalbi Blaškić nikada nije dovodio u sumnju da su 1993. godine u Lašvanskoj dolini izvršeni teški zločini. Takođe nikada nije poricao činjenicu da su HVO i druge oružane snage vršile progon bosanskog muslimanskog stanovništva tog područja na političkoj, rasnoj i verskoj osnovi, da su bosanski Muslimani ubijani, a njihove kuće i druga imovina uništavani.

Jedan od tih zločina bio je naročito užasan, a dogodio se u rano jutro 16. aprila 1993. u Ahmićima, na putu Busovača-Vitez, u kojem je živelo većinsko muslimansko stanovništvo. Selo je bilo od posebne važnosti za muslimansku zajednicu jer iz njega potiče veliki broj imama i mula. U tom smislu, Ahmići predstavljaju simbol muslimanske kulture u Bosni. Uveče 15. aprila, većina hrvatskog stanovništva napustila je selo. Ostali su samo oni koji su imali oružje i koji je trebalo da odigraju ulogu u onome što će se dogoditi sledećeg jutra. U 05:30, 16. aprila, hrvatska artiljerija otvorila je paljbu na Ahmiće. Uspaničeni Muslimani prenuti su iz sna usred noći. Mnoge koji su pokušali da pobegnu pokosili su meci vojnika koji su čekali. Muslimani, među kojima su bile žene, deca i starci, silom su odvođeni iz svojih domova kako bi bili ubijeni. Oni koji su se skrivali pod krevetima ili u podrumina živi su izgoreli u plamenu svojih kuća. Celi napad je završen za nekoliko sati. Na kraju, najmanje 103 stanovnika Ahmića je ubijeno, uključujući i nekoliko beba.

Nakon što je razmotrilo zapisnike sa suđenja i nove dokaze, Žalbeno veće je zaključilo da Tihomir Blaškić nije izdao naređenje i da nije snosio komandnu odgovornost za većinu zločina kojima se teretio i da je pokazao dovoljan, mada konačno neuspešan napor, da kazni počinioce.

Međutim, Žalbeno veće je potvrdilo osuđujuću presudu protiv Blaškića za komandnu odgovornost u vezi sa zločinima koji su počinjeni u pritvorskim centrima pod kontrolom HVO-a, u kojima su muslimanski zatvorenici podvrgavani fizičkom i psihičkom zlostavljanju i zastrašivanju, nečovečnom postupanju, uključujući i zatvaranje u pretrpanim i skućenim prostorijama, gde su im uskraćivani adekvatno piće i hrana. Takođe je proglašen krivim da je naredio da se muslimanski zatvorenici koriste za pripremanje odbrambenih vojnih položaja i kao živi štitovi. Žalbeno veće je za te zločine Tihomira Blaškića osudilo na devet godina zatvora.

Nakon puštanja Tihomira Blaškića na slobodu, u Hrvatskoj i na područjima BiH u kojima živi većinsko hrvatsko stanovništvo, mogla se čuti kakofonija slavljeničkih glasova. Ti glasovi su slavili Blaškića, osuđenog ratnog zločinca koji je odslužio najveći deo svoje kazne, ali nisu govorili o žrtvama zločina. Ironično je da je jedini koji se osvrnuo na žrtve bio sam Blaškić. On je prihvatio sopstvenu odgovornost i izrazio kajanje zbog zločina koji su počinjeni nad bosanskim Muslimanima u Lašvanskoj dolini. Takođe je rekao da bi voleo da poseti Ahmiće kako bi odao počast žrtvama i da se nada da će oni koji su odgovorni za strašne zločine koji su počinjeni u Lašvanskoj dolini biti izvedeni pred lice pravde. Možda bi Blaškić u tom pogledu mogao i da pomogne pravosudnim organima.

Outreach Programme

outreach@icty.org